

pražský
studentský
summit

BACKGROUND REPORT

Vzdělání pro budoucnost

Aleš Khol & Marek Štefka

ales.khol@amo.cz

marek.stefka@amo.cz

AMO.CZ

Obsah

1	Jak číst background	3
2	Úvod	3
3	Trendy v oblasti vzdělávání	3
4	Inkluzivní školství	4
	4.1 Proč se inkluzi zabývat?	4
	4.2 Mezinárodní debata o inkluzi	4
	4.3 Srovnání vzdělávacích příležitostí mezi pohlavími	4
	4.4 Integrace menšin	5
	4.5 Dostupnost vzdělávání a digitalizace	6
5	Finance ve školství	7
	5.1 Zdroje financí ve vzdělávání	7
	5.2 Podpora vzdělávání v rozvojových zemích	8
	5.3 Rozšíření vzdělávacích závazků	8
6	Problematika vzdělávání v rámci G20	9
	6.1 Současná praxe	9
	6.2 Rezervy ve spolupráci a možnosti bližší koordinace	9
7	Shrnutí	10

1 Jak číst background

Tento background report vytvořený v rámci Pražského studentského summitu slouží jako podklad k simulovanému jednání mezinárodní skupiny G20. Jeho cílem je poskytnout delegátům vhled do problematiky vzdělávání pro budoucnost, obzvláště v oblastech inkluзивního školství a financí ve školství. K hlubšímu

porozumění tématu a dalšímu samostudiu mohou delegáti využít odkazů kapitoly *Doporučené a rozšiřující zdroje*. Pro tvorbu stanoviska jsou pak zásadní *Otázky pro jednání*, které delegáty přímo nasměrují k hlavním tématům jednání.

2 Úvod

Vzdělání hraje v lidské společnosti nezastupitelnou roli již od počátku věků. Propojuje nás se světem a druhými, odhaluje nám nové možnosti, posiluje naši schopnost dialogu a pomáhá nám vypořádat se s výzvami. Právě těch dnešní doba přináší nebyvalé množství – od dezinformací, přes rozvoj umělé inteligence, až po klimatickou změnu. Aby mohlo lidstvo těmto překážkám účinně čelit a reflektovat nové nároky společnosti, je třeba dosavadní přístup k vzdělávání proměnit, neboť

vzdělávání pro budoucnost musí dnešní studenty připravit na zvládání úkolů zítřka.¹

Toto si uvědomuje i mezinárodní společenství včetně skupiny G20, pro kterou je prohloubení spolupráce v této oblasti klíčové. Zkvalitnění a propojení vzdělávacích systémů budoucnosti by mohlo být cestou z krizí, a současně také katalyzátorem budoucího růstu a prosperity.²

3 Trendy v oblasti vzdělávání

Jedním z trendů v oblasti vzdělávání v posledních letech je postupný přechod od tradičního stylu učení zpaměti k novému systému čtyř K: kritické myšlení, kreativita, komunikace a kooperace. Čtyři K směřují k tomu, aby si studenti osvojili dovednosti a schopnosti potřebné k řešení nových a bezprecedentních problémů, i k efektivní komunikaci a práci v týmu, spíše než k pouhému memorování znalostí.³ Velký důraz je zde kladen na práci s informacemi a efektivní kritické myšlení především v online prostoru.

Dalším aspektem moderního přístupu ke vzdělávání je hledání nového postavení a role vyučujících – a to

mezi autoritou a zdrojem informací a přihlízejícím průvodcem, pomáhajícím studentům hledat cestu. S tím souvisí i důraz na individuálnější přístup ke studentům a jejich stylům učení.⁴

V neposlední řadě je velkým tématem zařazení technologií do výuky.⁵ Ty by měly studentům umožnit snadnější přístup k informacím, interaktivnější výuku či zmenšit rozdíl mezi vzděláváním v lavicích a doma.⁶ Tyto technologie by však neměly nahrazovat roli pedagoga, ale měly by sloužit pouze jako nástroj k dosažení komplexnějšího a hlubšího poznání.⁷

4 Inkluzivní školství

Ve stávajícím světě jsou vzdělávací zdroje a příležitosti rozděleny nerovnoměrně. Toto rozdělení nepanažuje pouze mezi rozvinutým a rozvíjejícím se světem, ale i v prostředí jednotlivých zemí – včetně těch nejbohatších. Možnosti vzdělávat se jsou celosvětově ovlivněny nejen schopnostmi, ale také identitou či původem.⁸ Navíc zde nejde pouze o problém morální, nýbrž o problém s nemalým ekonomickým přesahem.⁹

Na definici samotného pojmu inkluze však nepanažuje univerzální shoda.¹⁰ Pro potřeby tohoto background reportu ovšem značí „proces, v rámci kterého jsou do vzdělání začleněni všichni, bez ohledu na rasu, věk, pohlaví, náboženské přesvědčení či sexuální orientaci“. Inkluzivní školství by tedy mělo vést k tomu, že se každý bude cítit zahrnutý a podporovaný.¹¹

4.1 Proč se inkluzí zabývat?

Poskytování inkluzivního vzdělávání je spojeno nejen se všeobecným zlepšením studijních výsledků, ale také s rozvojem sociálního a emocionálního citění. Začlenění odlišných žáků do běžných tříd a škol může zabránit stigmatizaci, stereotypům či diskriminaci.¹²

Je samozřejmé, že lidé vyloučení ze vzdělávání nemohou bez základní kvalifikace naplnit svůj potenciál a být společností maximálně přínosní.¹³ Provedení čistě ekonomické analýzy kladů a záporů inkluze ve vzdělávání je ale takřka nemožné, jelikož jsou její podoby po světě odlišné a její přínosy těžko měřitelné – mnohé se projeví až ve vzdálené budoucnosti. Někteří odborníci proto srovnávají benefity zavedení inkluze kupříkladu se zrušením otroctví.¹⁴

Je nutné uvažovat také v rovině morální. Právo na spravedlivé vzdělání je nejen součástí Všeobecné deklarace lidských práv¹⁵, ale je i předpokladem dobrého fungování demokratické společnosti a splnění mezinárodních závazků členských států skupiny G20.¹⁶

4.2 Mezinárodní debata o inkluzi

Otázka inkluze ve vzdělávání je předmětem mezinárodních smluv a spolupráce již delší dobu. První mezinárodní deklarace zavazující se k zamezení diskriminace ve školství pochází z roku 1960 a v roce 1990 byla

„Inkluze značí proces, v rámci kterého jsou do vzdělání začleněni všichni, bez ohledu na rasu, věk, pohlaví, náboženské přesvědčení či sexuální orientaci.“

podepsána smlouva volající po samotné inkluzi.¹⁷

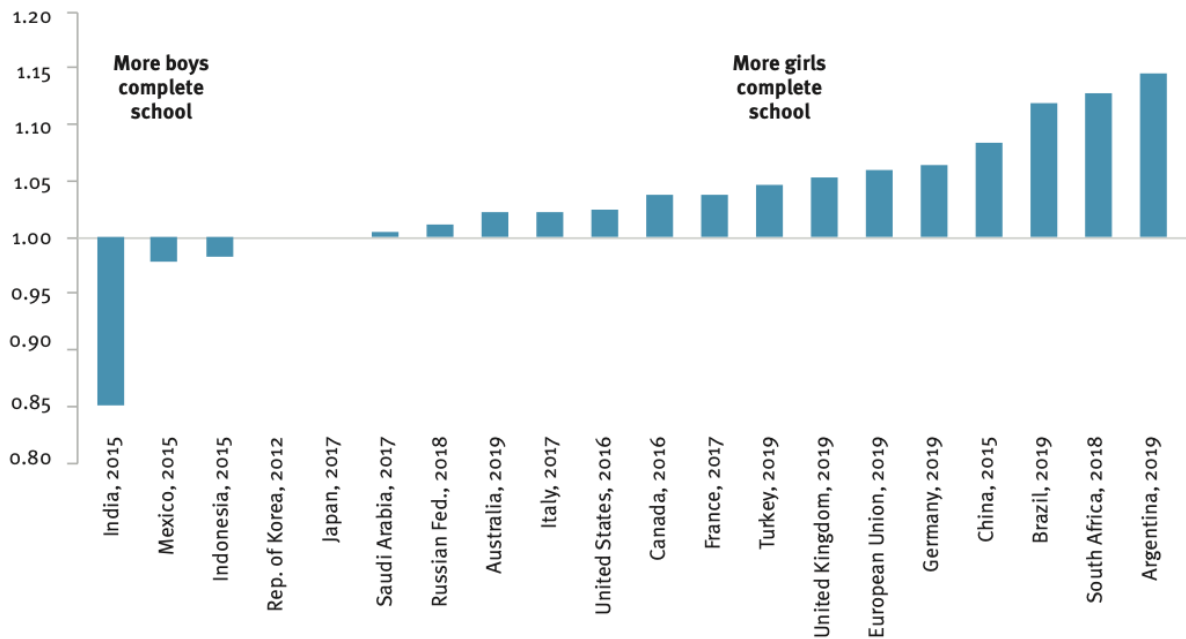
Dnes se inkluzivnímu vzdělávání věnuje především Organizace spojených národů v rámci Agendy pro udržitelný rozvoj do roku 2030 a s ní spojenými Cíli udržitelného rozvoje (SGDs). Právě čtvrtý z nich se zabývá zajištěním rovného přístupu k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělávání a podporou celoživotního vzdělávání pro všechny.¹⁸ Mezi hlavní body tohoto cíle patří zajištění bezplatného, rovnoprávného a hodnotného základního vzdělání, eliminace genderových nerovností v této oblasti, zvýšení počtu stipendií pro studenty z rozvojových zemí nebo zajištění toho, aby všichni mladí lidé dosáhli čtenářské a matematické gramotnosti.¹⁹

Také diskuze v rámci skupiny G20, jejíž všichni členové jsou rovněž členy OSN, vychází především ze čtvrtého Cíle udržitelného rozvoje. Ačkoliv se konkrétní implementace inkluzivních opatření mezi jednotlivými členskými státy liší, příkladů dobré praxe lze najít mnoho.²⁰ V případě hlubší vzájemné koordinace by G20 mohla jednu z podob inkluzivního školství standardizovat a tím „nastavit kurz“ zbytku světa.²¹

4.3 Srovnání vzdělávacích příležitostí mezi pohlavími

Po celém světě je dodnes mnoho studijních předpokladů určeno pohlavím. Zatímco dívky jsou v některých odvětvích podprezentovány a přes své studijní úspěchy si složitěji hledají dobrou práci, znepokojivým trendem jsou také chronicky špatné studijní výsledky chlapců.²²

Ať již za tím stojí vliv trhu práce, společenské normy či nevhodná forma vzdělávání, téměř všude na

Obrázek 1: Rozdíly mezi muži a ženami v míře ukončení středoškolského vzdělání ve státech G20

světě jsou chlapci mnohem častěji než dívky vystaveni tzv. vzdělávací chudobě (tj. neschopnost číst a porozumět jednoduchému textu do věku 10 let), a to platí zejména pro ty z chudších poměrů. Toto je obzvláště velký problém, vezmeme-li v úvahu fakt, že existuje silný vztah mezi nedostatečným vzděláním a dalším ekonomickým a sociálním znevýhodněním.²³

Dívky jsou naopak nejen po dobu svého studia často znevýhodňovány genderovou stereotypizací, tedy „zvykem přisuzovat (...) určité atributy, vlastnosti nebo role pouze na základě příslušnosti k sociální skupině žen či mužů“.²⁴ Výsledkem genderové stereotypizace je mimo jiné nízké zastoupení žen v technických odvětvích a na vedoucích pozicích nebo jejich zvýšená reprezentace v oblasti vzdělávání a zdravotnictví. Ačkoliv mají dívky lepší průměrné studijní výsledky a mělo by být pro ně jednodušší hledat dobrou práci, kvůli genderové stereotypizaci tomu takto není a dokonce oproti mužům se stejnou úrovní vzdělání zůstávají častěji nezaměstnané.²⁵ Některé studie proto indikují, že lepší postavení žen ve společnosti vede k ekonomickému růstu.²⁶

V rámci struktur skupiny G20 se problematikou zrovnoprávnění postavení žen a mužů nejen ve vzdělávání zabývá především engagement group Women 20 (W20).²⁷

4.4 Integrace menšín

Ačkoliv byla tradičně inkluze v oblasti školství spojována především s handicapovanými osobami, pojetí tohoto pojmu se v poslední době zásadně změnilo tak, aby reflektovalo i další skupiny osob mnohdy opomíjených vzdělávacími systémy.²⁸ Těmi jsou například uprchlíci či národnostní menšiny.

Začlenění znevýhodněných skupin do klasických vzdělávacích systémů má zásadní vliv na zlepšení jejich akademických výsledků. V realitě bývají však takoví studenti častěji začleňováni do tzv. speciálních škol, v rámci nichž jim je často odepřena možnost získat adekvátní úroveň vzdělání. Toto má zásadní vliv na jejich následnou integraci do společnosti jako celku – oproti vrstevníkům ze stejných skupin studujících standardně si například mnohem složitěji hledají kvalitní zaměstnání, mají podstatně slabší sociální vazby nebo obtížněji dosahují finanční nezávislosti.²⁹

Obzvláště dobré výsledky má integrace do vzdělávacích systémů v případě uprchlíků a národnostních menšín. Má potenciál eliminovat nejen nedostatek jazykových znalostí, ale rovněž kulturně daných kompetencí, a tím jim může pomoci zapojit se do pracovního trhu.³⁰ Správně nastavené inkluzivní vzdělávání může také sloužit jako způsob vymanění se z dlouhodobé chudoby a prevence sociálního vyloučení.³¹ Ve

skutečnosti však velká část populace těchto skupin ve školním věku dostatečnou formu vzdělávání nedostává, čímž se jejich problémy naopak prohlubují.³²

Zahrnutí menšin do standardního vzdělávacího systému je však výhodné i pro většinovou společnost. Kromě úspor spojených se zefektivněním školského systému skrze eliminaci paralelních struktur je zde klíčové také zlepšení společenské soudržnosti³³, například prostřednictvím navýšení míry vzájemného pochopení s menšinami, jak již bylo podrobněji rozebráno v kapitole *Proč se inkluzi zabývat*.

4.5 Dostupnost vzdělávání a digitalizace

Jedním ze způsobů navýšení inkluзивity vzdělávání je využití digitálních technologií, které mohou razantně zvyšovat kvalitu i přístupnost vzdělávacího procesu.³⁴ Pro skupinu G20 je téma digitalizace dlouhodobou prioritou a dává na něj velký důraz.³⁵

Moderní informační a komunikační technologie mají potenciál bourat bariéry, které způsobují malou míru vzdělanosti, a to v jakékoli zemi. Mohou pomoci s řešením problémů v oblasti ceny vzdělávání, jeho špatné kvality či nízkého počtu pedagogů. Digitální vzdělávání rozšiřuje nejen interaktivitu, ale také dostupnost výuky, jelikož je možné připojit se do online systému kdykoliv a odkudkoliv.³⁶ Toto lze ukázat na příkladu Keni, která díky online vzdělávání dokázala s relativně malými náklady zlepšit kvalitu a přístupnost vzdělávání i v znevýhodněných regionech.³⁷ Díky zavedení technologií do výuky se tam podařilo snížit počet dětí mimo vzdělávací proces a zvýšit počty přijímaných žáků. Tato změna zároveň vedla ke zvýšení digitální gramotnosti v místních komunitách.³⁸

Nabytí digitálních dovedností ovšem představuje benefit také pro zaměstnavatele a společnost jako takovou. Míra digitalizace dle některých studií koreluje

s ekonomickým růstem, což se zásadně promítá do zlepšování životní úrovně.³⁹ Toto ve svých vládních strategiích reflektuje třeba Indie, která se pomocí počítačových systémů a digitálních knihoven snaží v dlouhodobém horizontu přivést vzdělávání i do nejzastších koutů země.⁴⁰

Potenciál moderních technologií nám ukázala také pandemie covidu-19, v jejímž důsledku na distanční výuku ze dne na den přestoupil takřka celý svět. Ta nám ovšem ukázala i jejich stinnou stránku, a tedy důležitost standardní výuky.⁴¹ Proto je o digitálních technologiích třeba uvažovat nezaujatě a uvědomit si, že v tomto odvětví mají své zájmy i jejich výrobci, kteří mají zásadní schopnost nastavovat společenský diskurz.⁴²

4.5.1. Digitalizace v G20

V rámci G20 je digitalizace v širším slova smyslu považována nejen za urychlovač socioekonomického vývoje a globalizace, ale i jako potenciální cesta z recese.⁴³ Bez dostatečné koordinace má však také potenciál způsobit nemalé komplikace, obzvláště dalším zvýšením již tak velkých nerovností a snížením relevance některých typů vzdělání a práce (viz kapitola *Rekvalifikace a celoživotní vzdělávání*).⁴⁴ Právě proto je na jejích summitech pravidelně probíraným tématem, a to s různými výsledky, již od dob finanční krize roku 2008.⁴⁵

První konference ministrů pro digitalizaci se konala v rámci německého předsednictví G20 v roce 2017 (její konkrétní závěry si můžete projít v kapitole *Doporučené a rozšiřující zdroje*).⁴⁶ Navazující konference tento trend potvrdily a nic nenaznačuje, že by se měl v nejbližší době zvrátit. Na nedávném summitu G20 na Bali roku 2022 se digitalizace stala jednou ze tří hlavních projednávaných priorit a nově vytvořené working group pro digitalizaci byl dán dosud nevídaný prostor.⁴⁷

Dalo by se tak říci, že skupina G20 je jedna z mála mezinárodních organizací, které mají na poli digitalizace měřitelné úspěchy.⁴⁸

„Investice do vzdělávání přinášejí zpět celou škálu výhod od těch osobních (vyšší mzdy, lepší vyhlídky na zaměstnání či lepší zdravotní stav) až po společenské (vyšší míra dobrovolničení a politické angažovanosti)“

5 Finance ve školství

Vzdělání občané jsou tahouny světové ekonomiky a jsou prospěšní každé společnosti. Díky svým vyšším mzdám významně přispívají k ekonomickému růstu i ke zlepšení svého bezprostředního okolí.⁴⁹ Zároveň se vzdělanější občané více zajímají o svět kolem sebe, což má dalekosáhlé společenské dopady – od snížení míry korupce po navýšení míry mezilidské důvěry a rovnosti.⁵⁰ Investice do vzdělání se tedy jeví jako jedna z nejlepších investic do budoucnosti.

Výpadek ve vzdělání naopak znamená finanční i společenskou ztrátu. V roce 2021 UNESCO, UNICEF a Světová banka odhadly, že uzavření škol v důsledku pandemie covid-19 způsobí stávající generaci ztrátu celoživotních příjmů v hodnotě přibližně 17 bilionů dolarů, což odpovídá zhruba 14 % celosvětového HDP.⁵²

Jednou z cest, jak tento trend zvrátit, je zlepšení mezinárodní spolupráce na tomto poli – kupříkladu koordinovanými investicemi do vzdělávání nejen v rozvoje světě nebo rozšířením závazků na širší poskytovaného vzdělání.⁵³ Skupina G20, která svou rychlou reakcí nejednou zabránila prohloubení různých krizí⁵⁴, má tak v této otázce unikátní příležitost jednat.

5.1 Zdroje financí ve vzdělávání

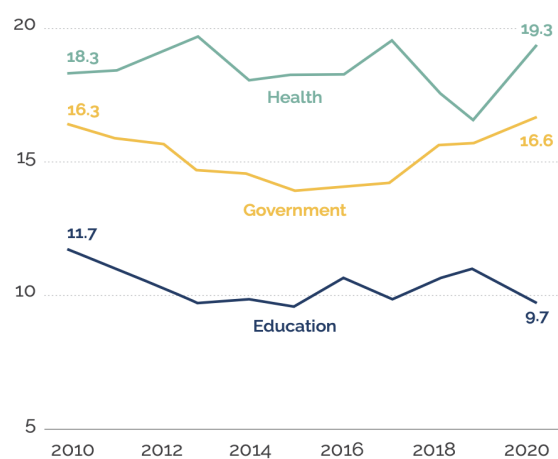
V dnešním světě je školství financováno především ze strany jednotlivých států, protože je některá z forem školní docházky často povinná.⁵⁵ Takový systém je však poměrně novodobým fenoménem – celosvětový a celospolečenský rozmach v přístupu ke vzdělání můžeme pozorovat až od druhé poloviny 20. století.⁵⁶

Pomocným elementem pro tuto eliminaci negratnosti byla i podpora vzdělávání v těch nejchudších zemích tzv. třetího světa ze strany mezinárodních donorů skrze organizace jako je UNESCO či později Světová banka.⁵⁷ Zásadní impuls pro další navýšení této pomoci poskytly Rozvojové cíle tisíciletí OSN, a ačkoliv vy-padaly výsledky nadějně, tento růst se postupně zastavil.⁵⁸ Valná většina zvyšujících se nákladů na školství tak dnes nadále zůstává na bedrech jednotlivých států, a to včetně těch nejchudších.⁵⁹

5.1.1. Mezinárodní spolupráce na financování vzdělávání

OSN tuto kapitolu reflektuje v rámci dříve zmiňovaného SDG 4 a pravidelně apeluje na státy, aby navýšily své výdaje na školství. Zásadním dokumentem je Incheonská deklarace z roku 2015 podepsaná různými aktéry světového vzdělávání – ministry, experty i aktivisty. Ta mimo jiné doporučuje státům, aby do roku 2030 do vzdělávání investovaly alespoň čtyři procenta HDP a nejméně 14 % výdajů ve veřejném sektoru.⁶⁰

Nejnovějším vývojem v této oblasti je pak Pařížská deklarace, která bere v potaz vliv pandemie covid-19 na školství a apeluje na státy, aby na tuto oblast nezapomínaly při postpandemické obnově ekonomiky. Analýza Světové banky varuje, že výdaje na vzdělávání nejsou dostatečné pro doplnění výpadku vzdělávání v souvislosti s touto krizí.⁶¹ Všechny tyto dokumenty nabádají k utužení mezinárodní spolupráce na poli financování a rozvoje vzdělávání,⁶² jsou však obvykle spíše výsledkem konferencí odborníků než politickými prohlášeními, a proto se neseťkávají s přílišným úspěchem v implementaci.

Obrázek 2: Procentuální podíl výdajů z celkové rozvojové pomoci na oblasti zdravotnictví, státní správy a vzdělávání

5.2 Podpora vzdělávání v rozvojových zemích

Fakt, že rozvojová pomoc v oblasti vzdělávání není dostatečná, je problémem především pro nejchudší země třetího světa, které si výdaje na zajištění dostatečného vzdělávání nemohou dovolit. Přitom právě investice do vzdělávání mají potenciál nejen dlouhodobě snížit nerovnosti v rámci těchto zemí, ale také jim potenciálně napomoci v dalším ekonomickém rozvoji.⁶³

Z tohoto důvodu existují výzvy ze strany neziskových organizací, aby G20 jakožto uskupení mimo jiné největších donorů rozvojové pomoci⁶⁴ zaštitila i koordinovanou podporu vzdělávání. Konkrétně navrhují vytvořit mezinárodní fond pro vzdělávání, do kterého by přispívali nejen dárci, ale i Světová banka či regionální rozvojové banky.⁶⁵

Toto by zásadně napomohlo světovému úsilí při naplnění SDG 4, ale také potvrdilo schopnost G20 být tvůrčí silou na globální scéně. Nedávné výzkumy navíc ukazují, že poskytování takové pomoci může mít velice dobrou souhrnnou míru ekonomické návratnosti.⁶⁶

5.3 Rozšíření vzdělávacích zá vazků

Ve stávající debatě o vzdělávání se zaměřujeme převážně na tradiční kategorie školství, avšak některé potenciálně výnosné vzdělávací příležitosti byly prozatím opomenuty.

5.3.1. Investice do předškolního vzdělání

Nedávné experimenty ukázaly, že investice do předškolního vzdělávání vedou k velkým pozitivním dopadům jak pro jednotlivce v pozdějším věku, tak i pro společnost jako celek.⁶⁷ V rámci nich bylo zjištěno, že děti, které navštěvovaly školku, dosahují v životě lepších výsledků, berou vyšší platy a mají lepší zdravotní stav, a současně vykazují nižší míru kriminality či užívání drog oproti dětem, které školku nenavštěvovaly. Tyto rozdíly se ještě prohlubují u další generace, tedy potomků těchto „školkových“ dětí.⁶⁸

Prostředí, kterému jsou děti v raném věku vystaveny, tedy hraje zásadní roli při utváření jejich budoucích schopností i nadání.⁶⁹ Přes všechny tyto argumenty

dokazující jeho velký potenciál pro společnost dodnes není předškolní vzdělávání předmětem mezinárodní spolupráce či deklarací.

5.3.2. Rekvalifikace a celoživotní vzdělávání

Dnešní rychle se měnící doba, navíc překypující informacemi, přináší každým dnem nové výzvy, kterým je potřeba se přizpůsobit. Díky tomu obzvláště narostl význam celoživotního vzdělávání jakožto prostředku, jak těmto výzvám čelit.⁷⁰ Jednou z těchto výzev je, jak již bylo zmíněno v kapitole *Dostupnost vzdělání a digitalizace*, také rozvoj moderních digitálních technologií. Díky němu sice skrze postupující robotizaci lidstvo dovede dosáhnout lepších výsledků, ovšem stinnou stránkou je spojená ztráta některých pracovních pozic ve prospěch strojů.⁷¹

Jedním ze způsobů řešení takové nezaměstnanosti je rekvalifikace, tedy proces, v rámci kterého se nezaměstnaní přiučí nové schopnosti potřebné pro získání jiného zaměstnání.⁷² Jako řešení je zmiňována obzvláště v souvislosti s odvětvími ekonomiky, které procházejí útlumem či strukturálními změnami. Studie ukazují, že pokud tamní pracovníci po ztrátě zaměstnání nastoupí do procesu rekvalifikace, v krátkém časovém horizontu si mohou najít podobně placenou práci, k níž by se jinak museli propracovávat dlouhé roky.⁷³

„Rekvalifikace je proces, v rámci kterého se nezaměstnaní přiučí nové schopnosti potřebné pro získání jiného zaměstnání“

Jedná se tedy nejen o relativně účinný nástroj pro minimalizaci ekonomických dopadů takových změn na pracovníky i společnost, ale také o silnou pomůcku pro redukci nerovností a chudoby.⁷⁴ Jejím důsledkem může být také snížení odporu vůči digitalizaci či jinému pokroku a předejití sociálních problémů s tím souvisejících.⁷⁵

Podobně jako u předškolního vzdělávání, ani v případě rekvalifikace přes všechny její výhody žádné

efektivní sdílení know-how na mezinárodní úrovni neprobíhá. Pro skupinu G20 je přitom zaměstnanost, jakožto zásadní ekonomický indikátor, klíčovým tématem,

jemuž ve svých deklaracích pravidelně věnuje nemálo úsilí.⁷⁶

6 Problematika vzdělávání v rámci G20

Skupina G20 je složena z členských států, jejichž politické, finanční i sociální systémy jsou jeden od druhého velmi odlišné. Mají různou legislativu v oblasti rovnoprávnosti pohlaví, postavení menšin nebo ochrany životního prostředí. Stejně tak i vzdělávání v rámci každé členské země funguje na jiných principech a dle jiných zásad.

6.1 Současná praxe

Z výše uvedených důvodů se vzdělávání v současné době nedá nazvat prioritou skupiny G20. Jedná se spíše o téma okrajové, jež je v deklaracích lídrů zmiňováno poměrně málo a nevěnují se mu ani další podstatné dokumenty.⁷⁷

Čestnou výjimkou jsou závěrečné zprávy pracovní skupiny pro vzdělání, která operovala pod křídly posledních dvou summitů G20. Věnují se především mapování pokroku v oblasti školství v jednotlivých členských státech, ale kromě toho řeší například i vliv pandemie covid-19 či obecné směřování světových vzdělávacích systémů.^{78 79} Touto dobrou praxí některého ze států se můžete při tvorbě stanoviska inspirovat v kapitole *Doporučené a rozšiřující zdroje*.

Aktivní jsou v tomto ohledu i vybrané engagement groups, v rámci nichž bývají občas připravovány návrhy vzdělávacích politik, které by mohly státy společně přijmout. Za zmínku stojí obzvláště Think20 (T20), která sdružuje přední think-tanky a výzkumná centra, jejichž inovativní výzkumné návrhy následně formuluje jako politická doporučení lídrům členských států G20.⁸⁰ Nežřídkakdy se věnuje také oblasti vzdělávání, nedávno například navrhovala společný postup G20 pro plnění jednoho z podbodů čtvrtého Cíle udržitelného rozvoje OSN.⁸¹

6.2 Rezervy ve spolupráci a možnosti bližší koordinace

Nic z výše zmíněného však není argumentem pro to, aby byl současný stav konzervován navždy. Jak již bylo v tomto background reportu nastíněno, vzdělávání je oblast s potenciálem zásadně proměnit vyhlídky celého lidstva na budoucnost, a to jak z hlediska ekonomického, tak společenského.⁸²

V rámci G20 i většiny ostatních mezinárodních organizací momentálně neexistují žádné společné zásady pro vzdělávací systémy. Podle mnohých je to příležitost pro prohloubení spolupráce na tomto poli, která by mohla přinést nejen zlepšení jednotlivých školských systémů, ale také například lepší vzájemné pochopení.⁸³

Tato koordinace by navíc mohla reagovat i na nové vývoje v oblasti vzdělávání, jako je například postupující digitalizace nebo proces rekvalifikace. Je to také příležitost učinit pro další generace vzdělávání inkluzivnější takovým způsobem, aby se v něm cítili komfortně všichni bez ohledu na pohlaví, rasu či vyznání, nebo podpořit v oblasti vzdělávání rozvíjející se státy.

Existují ovšem také názory, že další globalizace vzdělávání je nežádoucí. Podle nich mezinárodní organizace přetváří systém vzdělávání především pro vlastní potřeby, tedy v zájmu bezbřehého ekonomického růstu.⁸⁴ Pro opravdové zlepšení stávajícího stavu by však bylo vhodné, aby potenciální kompromisy nepadly na úkor kvality a reflektovaly i kulturní či sociální rozdíly na národní úrovni.⁸⁵

7 Shrnutí

Kvalitní vzdělávání je pro lidskou společnost naprosto klíčové. Má potenciál v dlouhodobém hledisku pohánět ekonomický růst a snižovat mezilidské nerovnosti. Je to také jeden z nejlepších nástrojů současnosti pro zlepšení naší společné budoucnosti.

Poskytnutí takového vzdělání všem bez rozdílu má zásadní výhody, vždy se ovšem bude jednat i o otázku mravní. Je však třeba určit, jak přesně jednotlivým skupinám pomoci, aby nikdo nezůstal opomenut, anebo jakým způsobem inkluzivní školství mezinárodně standardizovat.

Nesmíme opomenout ani sféru jeho financování – ať již jde o situaci na národní úrovni či větší míru globální koordinace a podporu vzdělávání v jiných zemích. Otázkou pro jednání zůstává, zdali by tato diskuze měla být využita také pro rozšíření vzdělávacích závazků v souladu s novými trendy a poznatky.

Oblast školství dodnes zůstává mezinárodními organizacemi i skupinou G20 poměrně nereflextována. Právě to jí ovšem poskytuje příležitost rychle a rozhodně jednat nebo nastavit kurz dalším státům světa, což se jí nejednou ukázalo jako vlastní.

Otázky pro jednání

- Jaké jsou ve vašem státě klíčové faktory určující nerovný přístup ke vzdělání? Jak by se jejich odstranění mělo řešit na úrovni G20?
- Měla by G20 podpořit plnění čtvrtého Cíle udržitelného rozvoje OSN, anebo vytvořit ambicióznější plán na podporu celosvětového vzdělávání?
- Měly by státy G20 využít příležitosti a digitalizaci svých vzdělávacích systémů koordinovat?
- Měly by státy G20 vyčlenit fixní procento HDP pro potřeby vzdělávání? Pokud ano, v jaké výši?
- Měly by státy G20 iniciovat vytvoření mezinárodního fondu pro vzdělávání a zajistit zvýšení rozvojové pomoci pro tyto účely?
- Je na čase, aby se téma vzdělávání stalo větší prioritou skupiny G20?

Doporučené zdroje

1. Report o situaci vzdělávání a inkluze ve světě
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373721>
2. World Inequality Database on Education
<https://www.education-inequalities.org/>
3. Interaktivní databáze UNESCO o vzdělávání
<https://www.education-inequalities.org/>
4. Shrnutí historického a současného vývoje financování vzdělávání s interaktivními tabulkami
<https://ourworldindata.org/financing-education>
5. Příklady konkrétní dobré praxe členských států G20 – závěrečná zpráva pracovní skupiny pro vzdělávání ze summitů G20 roku 2021 a 2022
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000383466.locale=en>
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380190.locale=en>
6. Závazky G20 v oblasti digitalizace ze summitu v Düsseldorfu
https://www.bmwb.de/Redaktion/DE/Downloads/G/g20-digital-economy-ministerial-declaration-english-version.pdf?__blob=publicationFile&v=12

- ¹ INTERNATIONAL COMMISSION ON THE FUTURES OF EDUCATION. *Reimagining our futures together: a new social contract for education* [online]. Paříž, UNESCO, 2021. s. 7. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379707.locale=en>
- ² G20 EDUCATION WORKING GROUP. *Recover together, recover stronger through education* [online]. G20 Presidency of Indonesia, 2022. s. 3. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000383466.locale=en>
- ³ BURBULES, Nicholas C., Guorui FANB a Philip REPPC. Five trends of education and technology in a sustainable future. *Geography and Sustainability* [online]. Elsevier, 2020. s. 93–97. [cit. 2022-08-05]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2666683920300213?via%3Dihub>
- ⁴ Tamtéž.
- ⁵ CAUKINA, Nancy a Leslie TRAILB. SAMR: A Tool for Reflection for Ed Tech Integration. *International Journal of the Whole Child* [online]. Murfreesboro, 2019. s. 47–54. [cit. 2022-08-05]. Dostupné z: <https://libjournals.mtsu.edu/index.php/ijwc/article/view/1370/970>
- ⁶ KESER, Hafize a Ali SEMERCI. Technology trends, Education 4.0 and beyond. *Contemporary Educational Researches Journal* [online]. Famagusta, 2019. s. 39–49. [cit. 2022-08-05]. Dostupné z: <https://un-pub.eu/ojs/index.php/cerj/article/view/4269>
- ⁷ BURBULES, Nicholas C., Guorui FANB a Philip REPPC. Five trends of education and technology in a sustainable future. *Geography and Sustainability* [online]. Elsevier, 2020. s. 93–97. [cit. 2022-08-05]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2666683920300213?via%3Dihub>
- ⁸ UNESCO. *Global education monitoring report, 2020: Inclusion and education: all means all* [online]. Second edition. Paříž, UNESCO, 2020. s. 4. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373718>
- ⁹ G20 EDUCATION WORKING GROUP. *Report on blended education and educational poverty* [online]. Italian Presidency of the G20, 2021. s. 68. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380190.locale=en>
- ¹⁰ QVORTRUP, Ane a Lars QVORTRUP. Inclusion: Dimensions of inclusion in education. *International Journal of Inclusive Education*. Odense, 2018. s. 803–817. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13603116.2017.1412506?scroll=top&needAccess=true&role=tab>
- ¹¹ LEKH, Varinder. *What is inclusion and how do we implement it?* [online]. British Council. Dostupné z: <https://www.teachingenglish.org.uk/article/what-inclusion-and-how-do-we-implement-it>
- ¹² UNESCO. *Global education monitoring report, 2020: Inclusion and education: all means all* [online]. Second edition. Paříž, UNESCO, 2020. s. 18. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373718>
- ¹³ G20 EDUCATION WORKING GROUP. *Report on blended education and educational poverty* [online]. Italian Presidency of the G20, 2021. s. 68. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380190.locale=en>
- ¹⁴ UNESCO. *Global education monitoring report, 2020: Inclusion and education: all means all* [online]. Second edition. Paříž, UNESCO, 2020. s. 18. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373718>
- ¹⁵ *Všeobecná deklarace lidských práv* [online]. Článek 26. [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: https://www.ohchr.org/sites/default/files/UDHR/Documents/UDHR_Translations/czc.pdf
- ¹⁶ UNESCO. *Global education monitoring report, 2020: Inclusion and education: all means all* [online]. Second edition. Paříž, UNESCO, 2020. s. 18. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373718>
- ¹⁷ UNESCO. *Global education monitoring report, 2020: Inclusion and education: all means all* [online]. Second edition. Paříž, UNESCO, 2020. s. 29–32. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373718>
- ¹⁸ INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE. *Cíle udržitelného rozvoje* [online]. OSN. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/>
- ¹⁹ INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE. *Kvalitní vzdělání* [online]. OSN. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/kvalitni-vzdelani/>
- ²⁰ G20 EDUCATION WORKING GROUP. *Recover together, recover stronger through education* [online]. G20 Presidency of Indonesia, 2022. s. 22. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000383466.locale=en>
- ²¹ G20 EDUCATION WORKING GROUP. *Report on blended education and educational poverty* [online]. Italian Presidency of the G20, 2021. s. 108. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380190.locale=en>
- ²² G20 EDUCATION WORKING GROUP. *Report on blended education and educational poverty* [online]. Italian Presidency of the G20, 2021. s. 68. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380190.locale=en>
- ²³ SAAVEDRA, Jaime et al. *What about the boys? Addressing educational underachievement of boys and men during and beyond the COVID pandemic* [online]. 2022, World Bank Blogs. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://blogs.worldbank.org/education/what-about-boys-addressing-educational-underachievement-boys-and-men-during-and-beyond>

- ²⁴ EUROPEAN INSTITUTE FOR GENDER EQUALITY. *Genderová stereotypizace* [online]. 2016. [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: <https://eige.europa.eu/cs/taxonomy/term/1223>
- ²⁵ EUROPEAN INSTITUTE FOR GENDER EQUALITY. *Gender in education and training* [online]. Evropská unie, 2016. s. 3. [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: <https://eige.europa.eu/publications/gender-education-and-training>
- ²⁶ CUBERES, David a Marc TEIGNIER. Gender inequality and economic growth: a critical review. *Journal of International Development* [online]. New York, John Wiley, 2014. s. 260–276. [cit. 2022-08-09]. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/jid.2983>
- ²⁷ LOPEZ, Claude a Oscar CONTRERAS. *Gender Equality Discussion within the G20* [online]. Milken Institute, 2020. Dostupné z: <https://ssrn.com/abstract=3534344>
- ²⁸ UNESCO. 2020. Global Education Monitoring Report Summary 2020: Inclusion and education: All means all [online]. Paříž, UNESCO, 2020. s. 11. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373721>
- ²⁹ EUROPEAN AGENCY FOR SPECIAL NEEDS AND INCLUSIVE EDUCATION. *Evidence of the Link Between Inclusive Education and Social Inclusion: A Review of the Literature* [online]. Odense, 2018. s. 14. [cit. 2022-08-09]. Dostupné z: https://www.european-agency.org/sites/default/files/Evidence%20%20E%20%80%93%20A%20Review%20of%20the%20Literature_o.pdf
- ³⁰ OECD. *The Resilience of Students with an Immigrant Background: Factors that Shape Well-being. Series: OECD Reviews of Migrant Education* [online]. Paříž, OECD, 2018. s. 13. [cit. 2022-08-09]. Dostupné z: https://www.oecd-ilibrary.org/education/the-resilience-of-students-with-an-immigrant-background_9789264292093-en
- ³¹ EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS. *Second European Union minorities and discrimination survey: Main results* [online]. 2017 [cit. 2022-08-11]. s. 10. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8320dfo2-da39-11e7-a506-01aa75ed71a1/language-en>
- ³² UNHCR. *Left Behind: Refugee Education in Crisis* [online]. Ženeva, UNHCR, 2017. s. 9. [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/59b696f44.pdf>
- ³³ UNESCO. *Global education monitoring report, 2020: Inclusion and education: all means all* [online]. Second edition. Paříž, UNESCO, 2020. s. 18. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373718>
- ³⁴ G20 EDUCATION WORKING GROUP. *Recover together, recover stronger through education* [online]. G20 Presidency of Indonesia, 2022. s. 2. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000383466.locale=en>
- ³⁵ Tamtéž, s. 66.
- ³⁶ HATTANGDI, Ashish a Atanu GHOSH. *Enhancing the quality and accessibility of higher education through the use of Information and Communication Technologies* [online]. 2008. s. 3. [cit. 2022-09-13]. Dostupné z: <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=02c7b0093f49c9284ee23878d276aa2b85f4800a>
- ³⁷ BARASA, Peter L. *Digitalization in teaching and education in Kenya: Digitalization, the future of work and the teaching profession project* [online]. Ženeva, International Labour Organization, 2021. s. 2. [cit. 2022-09-13]. Dostupné z: http://ciaris.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---sector/documents/publication/wcms_783665.pdf
- ³⁸ BARASA, Peter L. *Digitalization in teaching and education in Kenya: Digitalization, the future of work and the teaching profession project* [online]. Ženeva, International Labour Organization, 2021. s. 2. [cit. 2022-09-13]. Dostupné z: http://ciaris.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---sector/documents/publication/wcms_783665.pdf
- ³⁹ KYZYM, Mykola, Anush BALIAN, Olena LEVANDA, Inna GRYSHOVA a Viktoriia SAMSONOVA. Impact of Global Digitalization on Public Policy in the Context of Education. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology* [online]. 2021, s. 7048. [cit. 2022-09-13]. Dostupné z: <https://www.annalsofrcsb.ro/index.php/journal/article/view/873>
- ⁴⁰ HATTANGDI, Ashish a Atanu GHOSH. *Enhancing the quality and accessibility of higher education through the use of Information and Communication Technologies* [online]. 2008. s. 8. [cit. 2022-09-13]. Dostupné z: <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=02c7b0093f49c9284ee23878d276aa2b85f4800a>
- ⁴¹ G20 EDUCATION WORKING GROUP. *Recover together, recover stronger through education* [online]. G20 Presidency of Indonesia, 2022. s. 13. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000383466.locale=en>
- ⁴² MERTALA, Pekka. Paradoxes of participation in the digitalization of education: a narrative account. In: *Learning, media and technology* [online]. Oulu, 2020. s. 179–192. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/17439884.2020.1696362?casa_token=y2jGXU4sDgAAAA%3A85cor28oEYHOI-DitSq6Ih1bnyD41MGpjoPpRpHfREBNztK09q4Grm8YKpWWAOmdaHov25ZW6P9d&journalCode=cjem20
- ⁴³ FEDERAL MINISTRY FOR ECONOMIC AFFAIRS AND CLIMATE ACTION. G20 – *Shaping digitalisation at global level* [online]. Berlin, 2017. [cit. 2022-09-25]. Dostupné z: <https://www.bmwk.de/Redaktion/EN/Artikel/Digital-World/g20-shaping-digitalisation-at-global-level.html>
- ⁴⁴ OECD. *Key issues for digital transformation in the G20* [online]. Berlín, OECD, 2017. s. 145. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/G20/key-issues-for-digital-transformation-in-the-G20.pdf>
- ⁴⁵ KIRTON, John a Brittaney WARREN. G20 Governance of Digitalization. In: *International Organisations Research Journal* [online]. 2018, s. 16. [cit. 2022-09-23]. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/profile/Brittaney->

Warren/publication/327352785_G2o_Governance_of_Digitalization/links/5bc34d1aa6fdcc2c91fbc247/G2o-Governance-of-Digitalization.pdf

⁴⁶ FEDERAL MINISTRY FOR ECONOMIC AFFAIRS AND ENERGY. A roadmap for digitalisation: Policies for a Digital Future. *G2o Digital Economy Ministerial Conference* [online]. Düsseldorf, 2017, s. 10–15. [cit. 2022-09-25]. Dostupné z: https://www.bmwk.de/Redaktion/DE/Downloads/G/g2o-digital-economy-ministerial-declaration-english-version.pdf?__blob=publicationFile&v=12

⁴⁷ G2o Digital Economy Ministers' Meeting 2022: Chair's Summary. *G2o Information Centre* [online]. Toronto, University of Toronto, 2022, s. 1. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <http://www.g2o.utoronto.ca/2022/G2o-DEMM-Chairs-Summary.pdf>

⁴⁸ KIRTON, John a Brittaney WARREN. G2o Governance of Digitalization. *International Organisations Research Journal* [online]. 2018, s. 18. [cit. 2022-09-23]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Brittaney-Warren/publication/327352785_G2o_Governance_of_Digitalization/links/5bc34d1aa6fdcc2c91fbc247/G2o-Governance-of-Digitalization.pdf

⁴⁹ EUROPEAN INSTITUTE FOR GENDER EQUALITY. *Gender in education and training* [online]. Evropská unie, 2016. s. 3. [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: <https://eige.europa.eu/publications/gender-education-and-training>

⁵⁰ NUGROHO, Maria S. B. et al. The Effect of Education and Macroeconomic Variables on Corruption Index in G2o Member Countries. *Economies* [online]. 2021, s. 1–13. [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: <https://www.mdpi.com/2227-7099/9/1/23>

⁵¹ ROSER, Max a ORTIZ-OSPINA Esteban. Financing Education. *Our World in Data* [online]. Oxford, University of Oxford, 2016. [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: <https://ourworldindata.org/financing-education>

⁵² G2o EDUCATION WORKING GROUP. *Recover together, recover stronger through education* [online]. G2o Presidency of Indonesia, 2022. s. 9. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000383466.locale=en>

⁵³ G2o EDUCATION WORKING GROUP. *Report on blended education and educational poverty* [online]. Italian Presidency of the G2o, 2021. s. 108. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380190.locale=en>

⁵⁴ MCBRIDE, James, Anshu SIRIPURAPU a Noah BERMAN. *What does the G2o do?* [online]. Council on Foreign Relations, 2022. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://www.cfr.org/background/what-does-g2o-do>

⁵⁵ UNESCO. Incheon Declaration and SDG4 – Education 2030 Framework for Action [online]. UNESCO, 2015. s. 66. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/education-2030-incheon-framework-for-action-implementation-of-sdg4-2016-en_2.pdf

⁵⁶ ROSER, Max a Esteban ORTIZ-OSPINA. Financing Education. *Our World in Data* [online]. Oxford, University of Oxford, 2016. [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: <https://ourworldindata.org/financing-education>

⁵⁷ ELFERT, Maren. The power struggle over education in developing countries: The case of the UNESCO-World Bank Co-operative program, 1964-1989. *International Journal of Educational Development* [online]. Elsevier, 2021. [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0738059320304958?via%3Dihub>

⁵⁸ ROSER, Max a ORTIZ-OSPINA Esteban. Financing Education. *Our World in Data* [online]. Oxford, University of Oxford, 2016. [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: <https://ourworldindata.org/financing-education>

⁵⁹ LANGUILLE, Sonia. The politics of the education budget: Financing mass secondary education in Tanzania (2004–2012). *International Journal of Educational Development* [online]. Elsevier, 2019. s. 96–104. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S073805931830806X?via%3Dihub>

⁶⁰ UNESCO. Incheon Declaration and SDG4 – Education 2030 Framework for Action [online]. UNESCO, 2015. s. 67–70. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/education-2030-incheon-framework-for-action-implementation-of-sdg4-2016-en_2.pdf

⁶¹ THE WORLD BANK a UNESCO. *Education Finance Watch 2022* [online]. Washington D.C., Paříž, The World Bank a UNESCO, 2022. s. 4. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://the-docs.worldbank.org/en/doc/e52f55322528903b27f1b7e61238e416-0200022022/related/EFW-2022-Jul1.pdf>

⁶² Paris Declaration: a Global Call for Investing in the Futures of Education [online]. UNESCO, 2022. [cit. 2022-08-14]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380116>

⁶³ ROSER, Max a ORTIZ-OSPINA Esteban. Financing Education. *Our World in Data* [online]. Oxford, University of Oxford, 2016. [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: <https://ourworldindata.org/financing-education>

⁶⁴ STATISTA. *Largest donors of humanitarian aid worldwide in 2022 (in million U.S. dollars), by country* [online]. Statista Research Department, 2022. [cit. 2022-01-21]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/275597/largest-donor-countries-of-aid-worldwide/>

⁶⁵ THEIRWORLD. *New way of funding could help millions of children get a quality education, charities tell G2o* [online]. Theirworld, 2017. [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: <https://theirworld.org/news/charities-ask-g2o-to-back-new-education-funding/>

- ⁶⁶ ARNDT, Channing, Sam JONES a Finn TARP. What Is the Aggregate Economic Rate of Return to Foreign Aid? *The World Bank Economic Review* [online]. Oxford, 2016. [cit. 2022-01-04]. s. 446–474. Dostupné z: <https://academic.oup.com/wber/article/30/3/446/2449739#111420850>
- ⁶⁷ ROSER, Max a ORTIZ-OSPINA Esteban. Financing Education. *Our World in Data* [online]. Oxford, University of Oxford, 2016. [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: <https://ourworldindata.org/financing-education>
- ⁶⁸ LAUDER, Silvie. Kouzelná školka. *Respekt*, 2021. [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: https://www.respekt.cz/tydenik/2021/32/kouzelnna-skolka?_fid=482u
- ⁶⁹ CUNHA, Flavio et al. *Interpreting the evidence on life cycle skill formation* [online]. Londýn, University College London, 2006. [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: <https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/2559/1/2559.pdf>
- ⁷⁰ JIROUTOVÁ, Anna. *Rekvalifikace* [online]. Praha, 2009. [cit. 2022-01-04]. s. 11. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra andragogiky a personálního řízení. Vedoucí práce: PhDr. Renata Kocianová, Ph.D. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/27548/BPTX_2008_2_11210_ASZK00306_129913_o_75316.pdf?sequence=1
- ⁷¹ BORDOT, Floren. Artificial Intelligence, Robots and Unemployment: Evidence from OECD Countries. *Journal of Innovation Economics & Management* [online]. Cairn, 2022. [cit. 2022-01-04]. s. 117–138. URL : <https://www.cairn.info/revue-journal-of-innovation-economics-2022-1-page-117.htm>
- ⁷² JIROUTOVÁ, Anna. *Rekvalifikace* [online]. Praha, 2009. [cit. 2022-01-04]. s. 43. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra andragogiky a personálního řízení. Vedoucí práce: PhDr. Renata Kocianová, Ph.D. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/27548/BPTX_2008_2_11210_ASZK00306_129913_o_75316.pdf?sequence=1
- ⁷³ JACOBSON, Louis S., Robert LALONDE a Daniel SULLIVAN. Is retraining displaced workers a good investment?. *Economic Perspectives* [online]. Chicago, Bank of Chicago, 2005. [cit. 2022-08-12]. s. 49–66. Dostupné z: https://fraser.stlouisfed.org/files/docs/historical/frbchi/economicperspectives/frbchi_econper_2005q2.pdf#page=49
- ⁷⁴ NILSSON, Anders. Vocational education and training – an engine for economic growth and a vehicle for social inclusion? *International Journal of Training and Development* [online]. John Wiley, 2010. [cit. 2022-01-04]. s. 251. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/j.1468-2419.2010.00357.x>
- ⁷⁵ PAYÁ, Pablo Ribera, Kristina OLAUSSON a Godelief WÖSTEN. *Robotization of the European Labour Market: German car industry as a case study* [online]. Utrecht, Universiteit Utrecht, 2015. [cit. 2022-09-25]. s. 1. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/349110641_Robotization_of_the_European_Labour_Market_German_car_industry_as_a_case_study
- ⁷⁶ SHAW, Zaria a Sarah Jane VASALLO. G20 Leaders' Conclusions on Education, 2008–2010. *G20 Information Centre* [online]. Toronto, University of Toronto, 2011. [cit. 2022-01-04]. s. 2–11. Dostupné z: <http://www.g20.utoronto.ca/analysis/conclusions/education-l.pdf>
- ⁷⁷ Tamtéž, s. 1.
- ⁷⁸ G20 EDUCATION WORKING GROUP. *Recover together, recover stronger through education* [online]. G20 Presidency of Indonesia, 2022. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000383466.locale=en>
- ⁷⁹ G20 EDUCATION WORKING GROUP. *Report on blended education and educational poverty* [online]. Italian Presidency of the G20, 2021. s. 108. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380190.locale=en>
- ⁸⁰ THINK20. *Think20 Indonesia Profile Book* [online]. G20 Presidency of Indonesia, 2022. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <http://www.g20.utoronto.ca/t20/2022-T20-Book-Profile.pdf>
- ⁸¹ HOLLAND, Charlotte, Dinah BENNETT a Huan NI. *G20 collaborative strategy for SDG 4 Target 4.7: Monitoring progress in education for sustainable development and global citizenship education* [online]. G20 Insights, 2020. [cit. 2022-08-16]. Dostupné z: <https://www.g20-insights.org/wp-content/uploads/2020/11/g20-collaborative-strategy-for-sdg-4-target-4-7-monitoring-progress-in-education-for-sustainable-development-and-global-citizenship-education-1606248942.pdf>
- ⁸² ROSER, Max a ORTIZ-OSPINA Esteban. Financing Education. *Our World in Data* [online]. Oxford, University of Oxford, 2016. [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: <https://ourworldindata.org/financing-education>
- ⁸³ G20 EDUCATION WORKING GROUP. *Recover together, recover stronger through education* [online]. G20 Presidency of Indonesia, 2022. s. 2–3. [cit. 2023-01-04]. Dostupné z: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000383466.locale=en>
- ⁸⁴ MOUTSIOS, Stavros. International organisations and transnational education policy. *Compare* [online]. Routledge, 2009. [cit. 2022-01-04]. s. 469–481. Dostupné z: https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/03057920802156500?casa_token=hZkJ8WH8smEAAAAA:CmFtb6fCWOYX-MmSIH4MWHtPKEceDj93abJ4CJQW1BawyZiuYuYAfZNSNFNy1uelYmlt-XZhg-W6MQzc
- ⁸⁵ BANNIER, Betsy J. Global Trends in Transnational Education. *International Journal of Information and Education Technology* [online]. 2016. [cit. 2022-01-04]. s. 80–84. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Betsy-Bannier/publication/280758526_Global_Trends_in_Transnational_Education/links/57c8252b08ae28c01d51ac83/Global-Trends-in-Transnational-Education.pdf

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání čtyř klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO, EU a G20.

Asociace pro mezinárodní otázky

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

Aleš Khol a Marek Štefka

Autoři jsou spolupracovníky Asociace pro mezinárodní otázky a členy přípravného týmu Pražského studentského summitu.

Autoři Aleš Khol, Marek Štefka

Imprimatur: Anna Marie Podlipná, Tereza Jedličková

Jazyková úprava: Tereza Hrachovcová, Marie Šmejkalová, Sára Abboudová

Faktická korektura: Filip Slaný, Matěj Hulička

Sazba: Tereza Hrachovcová

Grafická úprava: Jaroslav Kopřiva

**Vydala Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) pro
potřeby XXVIII. ročníku Pražského studentského summitu.**

© AMO 2022

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 813 460

e-mail: summit@amo.cz

IČ: 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz